

Naturen lockade till AT i Norge

Naturupplevelser, mycket eget ansvar och en hel del »action« med fjällutryckningar. Så ser den svenske läkarstudenten Viktor Wahlström på sin AT-tjänstgöring på bland annat Harstad sjukhus i Nordnorge.

– Ja, du har så vondt i armen att du nokk trenger en sprøyte med kortison, säger Viktor Wahlström till patienten.

De norska uttrycken har smugit sig in i meningarna. Det blir enklare så, för att minska språkbarriären med lokalborna. Sedan några dagar tillbaka arbetar han på Balsfjord legekantor, cirka sju mil söder om Tromsø, där han vikarierar som kommunläkare. På besök är patienten Geir Rågen som har en tennisarmbåge som gör mycket ont, och den har inte blivit bättre av arbetet som gruvarbetare på Spetsbergen.

– Jag skriver en sykemelding på en uke, sen får du komme tilbake hit till mig, säger Viktor Wahlström.

Det är bara en och en halv vecka sedan han blev klar med sin AT, i det norska utbildningssystemet kallat för »turnus«. Ett bra lottnummer, nr 24 av cirka 400 platser, i det

norska lottningsystemet för turnus-platser (läs mer i artikeln intill) gjorde det möjligt att välja Harstad sjukhus. Sex månader på kirurgkliniken och ytterligare sex på medicinkliniken samt sex månader i primärvården på Lyngens legekantor har varit lyckade, menar Viktor Wahlström, som läst läkarutbildningen i Lund.

– Jag tror inte att jag hade kunnat få en bättre plats än Harstad sjukhus.

Joursystemet baserades där på att turnusläkaren stod ensam i första linjen, oftast den enda läkaren på sjukhuset kvälls- och nattetid. Akutlarm som hjärtstopp, anafylaxier, lungödem och intoxer var en del av jourarbetet, som många gånger hanterades självständigt. Frakturer och sårskador kom direkt till en speciell »skade-poliklinikk«.

– Här fick vi tolka röntgenbilder, reponera/gipsa, samt utöva en god del kirurgia minor, säger 27-årige Viktor Wahlström.

Naturen utanför är hisnande vacker. Branta, vita toppar stupar ned mot den blå fjorden. Det visar sig att det är just detta som är det verkliga skälet till hans flytt. Viktor

Wahlström börjar prata om fjällvidder och friluftsliv.

– Du får hela naturupplevelsen här. Du går på toppturer och får sedan lön för mödan när du åker skidor i helt orörd snö ända ned till vattenet, säger den unge läkaren, som även fick med sin finlandssvenska flickvän till Tromsø där hon arbetar som intensivvårdssköterska.

Mest spännande var tiden på Lyngens legekantor. Där fungerade han som »kommunläkare 2«, vilket kan översättas med distriktsläkare.

– Jag fick mycket ansvar som turnus, till exempel samordna olyckor. Det kan verka skrämmande, men samtidigt lär du dig mycket, säger han.

Vårdcentralen låg mitt i fjällmassivet och ansvarar för ett stort geografiskt område med dåliga vägar som ställer till det vid räddningsövningar.

– Jag kommer ihåg en jour mitt i natten när vi fick larm om en anafylaxi. Snön vräkte ned och vägarna var inte ploggade. Vår ambulans satt fast i snön och vädret hindrade helikoptern från att kunna flyga. Det var bara att vänta på plogbilen in-

»Jag kommer ihåg en jour mitt i natten när vi fick larm om en anafylaxi. Snön vräkte ned och vägarna var inte ploggade. Vår ambulans satt fast i snön och vädret hindrade helikoptern från att kunna flyga.«

nan patienten halvt cyanotisk kunde få sitt adrenalin. Allt gick lyckligtvis bra ...

Månadslönen blev cirka 35 000 svenska kronor inklusive jourtillägg för en turnusläkare på Harstad sjukhus. Levnadskostnaderna är dock mycket högre i Norge än i Sverige.

– Vill man tjäna pengar i Norge kan man göra det, men då ska man välja turnusplats på orter med tätare jourbelastning.

– För mig är det viktigare att göra utvecklande saker i livet. Jag kommer minnas tiden i Norge som medicinskt väldigt lärorik med en fantastisk natur som bonus. Dessutom har jag lärt mig ett nytt sjukvårdssystem.

Agneta Borgström

agneta.borgstrom@lakartidningen.se

»Du kan prøve at kjøpe et speciellt bandasje som du setter som ett stød kring armen. Den ger avlastning«, säger Viktor Wahlström till patienten Geir Rågen.

Foto: Agneta Borgström

»Jag tror inte att jag hade kunnat få en bättre plats än Harstad sjukhus«, säger svenske Viktor Wahlström, som gjort sin AT i Nordnorge. Den vackra naturen är det verkliga skälet till hans flytt.

Foto: Privat

Färre gör AT i andra länder

Att göra AT utomlands kan vara lockande för att man vill uppleva något nytt och spännande, utveckla sig själv och lära känna en ny arbetsmarknad.

På senare år verkar intresset för att göra AT utomlands ha minskat, menar Anna Ericsson, en av ansvariga för utbildningsfrågor på Läkarförbundet, som nu åker runt på AT-träffar bland landets studenter.

– Det är en del studenter som frågar, fyra–fem stycken på varje ort. Mest rör det sig om Norge, Danmark och i viss mån Storbritannien, säger hon.

Är det en merit att ha sökt sig utomlands?

– Det rent medicinska arbetet ses oftast inte som en merit. Det är mer något man gör

för den egna erfarenheten, ett självförverkligande. Däremot visar det att man är en företagsam person, säger Anna Ericsson.

Att antalet svenska AT-studenter utomlands minskar beror troligen på att det blivit svårare att söka »turnus«, det vill säga AT-tjänstgöring, i grannlandet Norge. Konkurrensen har ökat, säger Åse Brinchmann-Hansen, utbildningsansvarig på Den norske legeforening.

– Det är inte ovanligt att man får stå på väntelista ett halvår. Norge har ett lottningssystem av cirka 400 platser, medan det finns 500 studenter, vilket innebär att du får vänta om du får ett dåligt nummer. Vi har uppgifter om tolv svenskar som fått plats här i år, säger Åse

Brinchmann-Hansen.

Statens Autorisasjonskontor for helsepersonell styr i dag över antal platser i Norge och har blivit kritiserade, bland annat av legeforeningen, för neddragning av platser för att myndigheten vill se till att glesbygdssjukhusen får fler turnus-studenter. Utbildningstiden för turnusen är 18 månader, varav tolv på sjukhus och resten i primärvården.

Färre svenskar söker sig även till Danmark. Danska Sundhedsstyrelsen har uppgifter om att 22 läkare med svenskt medborgarskap fick legitimation under 2005, vilket ger en bild av ungefär hur många som gör dansk turnus. Men många svenskar går läkarutbildningen i Danmark och blir sedan garanterade en plats ef-

■ Anna Ericssons råd till studenter som vill göra AT i utlandet:

- Kolla upp vilka regler som gäller för legitimationsproceduren så att du inte behöver göra kompletteringsutbildningar.
- Se till att du har en ansvarsförsäkring genom din arbetsgivare.
- Ta gärna kontakt med andra svenskar som arbetat i landet. Hör vilka erfarenheter de har.

tersom de kommer från ett danskt universitet.

– Varje läkare som utbildats i Danmark har rätt till en turnus-plats. Alla andra får sedan ingå i ett lottningssystem om platserna, säger Marit Karina Buccarella, konsulent vid Sundhedsstyrelsen.

Agneta Borgström